

**SKAIDROJUMS PAR SPECIĀLISTU KONSULTĀCIJĀM UN INDIVIDUĀLAJĀM  
NODARBĪBĀM PILNGADĪGĀM PERSONĀM AR GARĪGA RAKSTURA  
TRAUCĒJUMIEM (TURPMĀK - KONSULTĀCIJAS), KURAS VAR SNIEGT UN  
KURU IZMAKSAS IR KOMPENSĒJAMAS DEINSTITUCIONALIZĀCIJAS  
(TURPMĀK – DI) PROJEKTOS**

Konsultāciju mērķis ir veicināt, atjaunot vai nepasliktināt klienta sociālās funkcionēšanas spējas, ietverot sociālā statusa atgūšanu, spējas strādāt, izglītoties un aprūpēt sevi un iekļauties sabiedrībā.

Speciālistu loku, kuru pakalpojumu izmaksas ir kompensējamas no DI projektiem, nosaka personas individuālās vajadzības un nosacījums, ka piesaistāmajam speciālistam ir jābūt nodarbinātam pie sociālo pakalpojumu sniedzēja, kas ir reģistrēts Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā vai ārstniecības iestādē, kas ir reģistrēta Ārstniecības iestāžu reģistrā. Tāpat tas var būt ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā reģistrēts speciālists vai psihologs, kurš atbilst Psihologu likumā noteiktajām psihologa profesionālās darbības prasībām.

Konsultācijas ir nodrošināmas situācijās, kad personas problēmas risināšanai atbalstu var nodrošināt vienreizēju konsultāciju vai konsultāciju kursa veidā, kā, piemēram, psihologa, psihoterapeita vai cita speciālista, t.sk. sociālā darbinieka, kurš ir specializējies<sup>1</sup> darbā ar noteiktām metodēm vai pieejām (piemēram, ABA terapija, uz klientu/personu orientētā pieeja sociālā darba praksē, darbs ar personām ar garīga rakstura traucējumiem, darbs ar atkarīgām personām, motivējošā intervēšana, psihosociālā konsultēšana, u.tml.), konsultācijas. Piesaistāmās ārstniecības personas var būt tādi sertificēti funkcionālie speciālisti kā, piemēram, fizioterapeits, ergoterapeits, reitterapeits, klīniskais logopēds, uztura speciālists, mākslas terapeits.

Konsultācijas netiek attiecinātas par sociālā gadījuma vadīšanu pašvaldības sociālajā dienestā (t.i. sadarbību ar klientu, plānojot un vadot individuālajām vajadzībām atbilstoša atbalsta saņemšanu), t.sk., par sociālā gadījuma vadītāja konsultāciju sniegšanu. Sociālā darbinieka konsultācijas var tikt uzskatītas par atsevišķu sociālo pakalpojumu/ atbalsta veidu un par to sniegšanu var saņemt izmaksu kompensāciju no DI projekta, ja projekta mērķa grupas personai ar garīga rakstura traucējumiem papildus sociālā gadījuma vadītāja veiktajam sociālajam darbam ir nepieciešamas laiktelpīgākas sociālā darbinieka konsultācijas konkrētu izmaiņu veicināšanai, kas var ietvert personas iekšējo resursu aktivizēšanu, prasmju attīstību u.tml., izmantojot kādu specifisku darba metodi vai pieeju. Šādu konsultāciju nepieciešamībai ir jābūt norādītai un pamatotai individuālajā atbalsta plānā, un balstītai uz pašvaldības lēmumu par pakalpojuma piešķiršanu. Papildus sociālā darbinieka konsultācijas nevar sniegt personas sociālā gadījuma vadītājs.

Tāpat konsultācijas nevar attiecināt uz sociālā mentora, ģimenes asistenta, asistenta un atbalsta personas pakalpojumiem, jo šiem pakalpojumiem ir atšķirīgas cenas, kas netika ņemtas vērā, nosakot konsultāciju vidējo izmaksu likmi.

Vienlaikus vēršam uzmanību, ka ārstniecības personu konsultācijas primāri būtu nodrošināmas veselības aprūpes sistēmas finansēto pakalpojumu ietvaros un tikai tad, ja tas nav iespējams vai ir citi racionāli apsvērumi, šādi pakalpojumi būtu nodrošināmi sociālā pakalpojuma ietvarā (piemēram, pakalpojuma nodrošināšanas laiks, Nacionālā veselības dienesta finansēta speciālista nepieciešamība, sinhronizācija ar citu pakalpojumu saņemšanu u.tml.).

---

<sup>1</sup> Specializācija ietver apmācību/ profesionālo pilnveidi un darba pieredzi atbilstošās metodes vai pieejas lietošanā

Savukārt, speciālisti, kas ir pieejami, piemēram, dienas aprūpes centrā, atbalstu dienas aprūpes centra klientiem sniedz dienas aprūpes centra pakalpojuma ietvaros, bet personām, kas nesaņem dienas aprūpes centra pakalpojumus, atsevišķu šī pakalpojuma sniedzēju speciālistu atbalstu var nodrošināt individuālu konsultāciju veidā.

Ņemot vērā, ka pakalpojumu apjoms, ko var kompensēt no DI projektiem, ir ierobežots (personām, kuras saņem grupu mājas un dienas aprūpes centra pakalpojumu, var saņemt ne vairāk kā 30 konsultācijas gadā, pārējām mērķa grupas personām – ne vairāk kā 50 konsultācijas gadā), nosakot speciālistus, kura atbalsts personai tiks nodrošināts, ir jāņem vērā personas prioritārās vajadzības.

#### Par pakalpojumu saņemšanas kārtību

Pakalpojumiem, kuru izmaksu kompensāciju var pieprasīt no DI projektiem, ir jābūt piešķirti, balstoties uz:

- 1) DI projektā izstrādātu individuālo atbalsta plānu (sākotnējo vai sociālā darbinieka (sociālā gadījuma vadītāja) aktualizētu, ja personas vajadzības vai vēlmes ir mainījušās), kurā norādīta konkrētā pakalpojuma nepieciešamība;
- 2) personas iesniegumu;
- 3) pašvaldības lēmumu par konkrētā pakalpojuma piešķiršanu.

#### Izņēmumi attiecībā uz iztikas līdzekļu deklarāciju un psihiatra atzinumu

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 27. maija noteikumu Nr.275 “Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtība un kārtība, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta” 4.<sup>1</sup> punktu par DI projekta ietvaros nodrošinātu pakalpojumu maksā pašvaldība. Tas nozīmē, ka uz laiku periodu, par kuru pašvaldība pieprasa konkrēta sabiedrībā balstīta sociālā pakalpojuma sniegšanas izmaksu kompensāciju no plānošanas reģiona, DI projektā iesaistītās personas ir atbrīvotas no samaksas par atbilstošajiem pakalpojumiem (izņemot grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēja pienākumu samaksāt pakalpojuma sniedzējam par dzīvojamās telpas, virtuves un koplietošanas telpu ekspluatāciju, kā to paredz Ministru kabineta 2007. gada 4. decembra noteikumu Nr.829 “Noteikumi par dienas centru, grupu māju (dzīvokļu) un pusceļa māju izveidošanas un uzturēšanas izdevumu līdzfinansēšanu” 22.punkts). Ņemot vērā minēto, - ja visas pakalpojumu sniegšanas izmaksas sedz pašvaldība, personas iztikas līdzekļu deklarācijas iesniegšana nav nepieciešama.

Ministru kabineta 2008. gada 21. aprīļa noteikumu Nr.288 “Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtība” 3.4. apakšpunktā ir noteikts, ka, ja sociālo pakalpojumu vēlas saņemt persona ar garīga rakstura traucējumiem, sociālajā dienestā ir jāiesniedz psihiatra atzinums par personas psihisko veselību un speciālajām (psihiatriskajām) kontrindikācijām sociālo pakalpojumu saņemšanai. Skaidrojams, ka attiecībā uz psihiatra atzinuma nepieciešamību ir piemērojama analogija ar iepriekšminēto MK noteikumu 3.3.apakšpunktā uzskaitītajiem pakalpojumiem - aprūpe mājās, pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) vai dienas aprūpes centrā. Ņemot vērā minēto, individuālo konsultāciju vai atbalsta grupu/ grupu nodarbību saņemšanai psihiatra atzinums nav nepieciešams.